

⊕ → ?

Kurti József (1895 / Siófok).
vegyes énekesi stb. + balladák.

A különböző falvak búcsújáróinak volt miből válogatniok nemesak a Mária-énekek sok ezer változatából, de az imádságok bőségéből is. Előfordult, hogy egy-egy búcsúvezető -kántor, vagy pap hiányában- maga végezte a közösség nevében a végbúcsúztató imát, de találkoztunk olyan jelenséggel is, hogy a kedvelt imádságát megtanította a zarándok-közösségnek. A Vonyarcvashegyről Siófokra származott Kuti néni az alábbi imádságot tanulta és szokta is elmondani a búcsúról való hazaindulás előtt:

Fájdalmas Szüzanya, Mária,

Akinek a szent szívét a hegyes tör átaljárta,
Azért légy velem, mint a jó édesanya,
Ki a kedveit gyermekeit soha el nem hagyja,
Hogyha pedig eljön a halálunk órája,
Ragyogjon előttünk drága szép arcája,
Hallják a fülünkbe szentséges szóllása,
Hogy mennyünk övele a nagy boldogságba,
Szerelmes szent fia dicső országába,
Akkor koronázz szerelmes Szüzanyám,
Amint átkarolta szerelmes szent fiát,
A világ megváltóját, mert elhatta vele a halálos ágyát.
Teljesítette atyja akaratát,
Meg is nyilott már nekünk a magas menyország,
Ahol megláthatjuk a z Istennek Bárányát.
Ezt kívánom, akik vagyunk mindnyájan,
Jussunk boldogságba, Isten országába,
Angyali vigságba, hogy ragyogjon előttünk,
Mint szép é~~g~~ő fákla örök boldogságba,
Ugy legyen örökkön örökké, Ámmen.

...mikor Sümegre szoktunk menni, akkor mondtuk...mikor búcsúztatott bennünket a társulatvezető asszon... hazainduláskor-

Siófok/Vonyarcvashegy/, Kuti Józsefné, 1885.

Jerték Jézus hívei, Mária tisztelői,
Zengő éneket mondjunk,
Szívünkben imádkozunk.

Szívemnek gondolatja,
Lélkem is azt kiáltja,
Ha eljön a végóra,
Akkor jő el Szüzanya,
Vedd át ez hivedet,
Kik tisztelik nevedet.

-Ez csak ennyi, annyiszor elénk["] tette velünk az az asszon, hogy!
Érdekes ez a 7 szótagú strófaszervezet szövegi és dallam szem-
pontjából egyaránt, ami igen régies stílusjegyeket mutat.

Utána nyomban elkezdte énekelni az általunk is sokféle válto-
zatban meglett "keresés"-motivumú éneket:

Mikor az Ur Jézus ezen a földön járt,
Jeruzsálem városába szállást nem találván,
Bémene egy házhoz, vendégfogadóba,
vendégfogadóba,

Adj Isten jó estét néked kedves uram,
Adhatnál-e szállást a Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak az ő érdemjér,
Sok szenvedéséjér, sok szenvedéséjér.

Nem adhatok szállást, mer nőkem
jönnek majd nagy gazdag vendégim,
És azok belőled nagy csúfot üznének,
nagy csúfot üznének.

Menj el Péter, menj el, a város végére,
Ott lakik egy özvegy, egy árva
Veronika asszon, Veronika asszon.

Adj Isten jó estét Veronika asszon,
Veronika asszon, adhatnál-e szállást
a Jézus Krisztusnak az ő érdemjér.

sok szenvedéséjér.

Van énnékem házam, három vetett ágyam,
Lefekhetsik Jézus, a legszebbikjébe,
Lefekhetik Jézus a legszebbikjében.

Dicsértessék a Jézus Krisztus! - ez csak ennyi! -

A szakrális anyagból kifogyhatatlan Kati néni csodálatra méltó memóriájából tett tanúságot; szinte meghazudtolva magas korát. Gyakran előfordul, hogy egyik ismeret anyag szinte vonzotta másikat, és minden rákérdés nélkül ömlöttek belőle hol az imák, hol az énekek, balladás-szakrális kontaminációs változatok. Az alanki éneket pl. csaknem indulószerű ritmusban énekelte el:

Örvend lőlköm, mert ajkimmal szűz Máriát dicsérom,
Ményországnak a kirájnóját dicsőítte éneköm.
Üdvözlégy Jézus dajkája, üdvözlégy ó szent anya,
Áldott légy és dicsőült légy egeknek királynéja.

Az alábbi éneket viszont igen szép gregorián stílusban énekelte:

Az Ur szivedre szállt, az állón téveled,
Szálljon szivünkbe is hit, remény, szeretet,
Ki meglátogattad kedves rokonodat,
Látogass minket is, hozd be áldásodat.

Jézus ki születettél rongyos istállóba,
Add, hogy imádhadsunk szegén hajlékunkba,
Mária, kit törvént teljesíteni láttunk,
Add, hogy a Törvének mi is hűn szolgáljunk.

Aki szent fiadat templomba kerested,
Kérlek, családom is fiadhoz vezessed.
Véres verejtéke Jézusnak kiárod,
Hun fogja el szegént keserű bűnbánat.

Jézust ostromozták, mivel mi vétkeztünk,
Engedd ó Szűzanyám, hogy veled szenvedjünk,
Tőviskoronád /^{ér} áldassál Jézusunk,

Add, hogy a mennyei koronához jussunk,
Jézus, kit a keresztnél láttunk,
Add, hogy annak útján találjon halálunk.
Véres keresztén szent lélked kiadtad,
A bűnbe meghalni családom ne haggyad.
Ó, hatalmas Jézus, aki fölámottál,
Ne hagyj itt kárhozni, kiket megváltottál.
Ki csodateljessen mennybe emelkedtél,
Nyissd meg azt nekünk is, akikér szenvedtél,
Küld el szent lélkédet, hogy világosodjunk,
Hogy szent sugaránál megvigasztalódjunk.
Ki mennybe fiához feljutál Szüzanya,
Tekints irgalommal egedbe mireánk.
Mária, ki hordod égi koronádat,
Vond égő szivedből minden hű szolgádat.

A különböző búcsújáró helyen megfordult énekesünk arról is beszélt, hogy nem csak énekiróktól, istóriásoktól vásároltak énekfüzetecskéket, hanem "frátekertől, papnövendékektől, ferencrédek-től, akik min ilyen szép énekeket árítak ottan". --"ajd így folytatta elbeszélését: "...mikor fájdalmas pénteken, mikor mentünk a búcsúra, a keresztelnéb, akkor énekeltük, meg nagypénteken is":

Köszönteni jöttünk szent keresztre,
Látjuk, rajta Jézust, még van halva,
Alatta Szüzanya nagy zokogva,
Jézus pirossz vérét csokkalgatja.
Az átkozott Judás hogy eladta,
Harminc ezüstpénzér odaadta,
A gonosz zsidóknak hogy vegyék meg,
A magas keresztre feszítsék meg.
Harminc ezüstpénzre Judás mért szorujtál,
Kedves mesteredtől el miért pártultál,

Talán valamiben Jézus vétett nálad,

Vagy szóval valaha bántott téged?

Adtak volna inkább Máriának,

Vagy pedig Mária Magdolnának,

Ezer annyit adott volna érte,

csak né vitték volna Jézust a keresztre. :/:

Ugyancsak érdemes a lejegyzésre a több, mint 90 éves asszony visszaemlékezése az 1896-os ezredév ünnepre, ahol ő mondta az alanti strófákat:

"1896-ba vót Magyarországnak a fennállásának az emlékezete ünnep. Ki volt Árpád?"

Fejedelmi ember volt Árpád e tájba,
Árpád Álmos fia Úvek unokája,
De tudjátok-e ti jámbor atyafiak,
ki vót a vitéztekről Árpádnak hívtanak?
"avátain, mikor e nevet halljátok,
Mintha a templomba oltár előtt volnátok,
Émeljétek meg kalapjaitokat,
Mert köszönhetitek neki hazátokat.
Magyarország szép föld, még kell vallanotok,
A jó Isten ára mint tizannyi áldást adott,
Mint amit illetne. Amnyi az áldás; hogyan fér belé!
Ahol ez a tejjel-mézzel foló dus Kánaánt
Ahol a saját teret dönti a gabonát,
Hol tüzzel, mézzel van tele a szőlő gerendje,
E szép országot a nagy Árpád szerezte.
Ringó bölcsőm fáját magyar föld terente,
Koporsómvá is magyar föld növelje.

Ezt versőtem én akkor, mikor a mise vót-

Ugyancsak ~~am~~ múlt század végén iskolai könyvből tanult hunokról szóló egykori "leckéjét" vízfolyásszerűen monda el:

"Egy verszet tudok abból is csak"-

A hunok Barlombér vezérlet alatt Krisztus születése után 375. esztendőbe jöttek ki Ázsiából. Elfoglalták ezen földet, amellet most miink lakunk. legnevezetesebb királuk volt Atilla, Atilla, akit a nép az Isten osterának nevezett. Atilla csat azokhol volt kegyetlen, akik ellene fegyvert fogtak. De Atilla halála után

három fi egymás között, Edvárd, Igmond, Dengerito, egymás közt nem tudtak békében megosztózni, egymás ellen fegyvert fogtak, háborúra keltek. A szomszéd népek ezt megtudván a hunokat megverték és az országból kikergették"- "vót nekem egy magyar nyelvtan-könyvem és abból tanutam, betéve köllött tudni"-

A történeti témavonzás asszociativitásának lehettünk tanúi azon-nyomban. Amikor elmondta a hun témát, utána nyomban eszébe jutott egy katonanóta:

Kivirágzott már a gabona,
Most legszebb német katona,
Fegyverébe ültözik,
Háboruba költözik,
Magyarországér veszekedik.

Elment Tóti Lengyelországba,
Maj visszajön Szent György napjára,
Meghozza a koronát,
Magyarok szabadságát,
Leüzi a német katonát.

Fut német, reterál,
Komáromig még sem áll,
Komáromba kovártált csinál.

-...akkor hallottuk ezt a kukoricafosztóba (de) a nótát...még lán vótem, talán 17-18 éves lehettem-

E szokásalkalom viszont jó apropóul szolgált arra, hogy elmondassem vele a Sági biróné balladáját, amiről így vélekedett: "azt mostanég ahogy énekelik, azt nem szépen énekelik, nem vizon, nem a valóság, amit énekelik; ki, piros esizmat adja hozzá, ki mindent.."

Aggyon Isten jó jestét,
Sági biróné jasszon,
Itthun van-e a lánya,
Az én kedves galambom.

Itthol van, itthol van,
Az első szobába,
Jóistenen alszik a
Paplanyos ágyába.

Menyjen be, költse föl,
Jójjön el a bálba,
Zöld selömszoknyáját
Kösse a derekára,
Kis brüner cipőjét
Huzza ja lábára,

Tíz aranyürrőjét
Huzza a zújjára.
Sági biróné lánya
El is ment a bálba,
Csak tizenkét hangász ull
Az egyik sarkába.

Hangászok, hangászok,
Hangossan huzzátok,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával,
Sági biró lányával,
Az én kedves rózsámmal.

Picikém, picikém,
Hagy egy kicsit pihenni,
Kis brüner cipőből
Pirozs vért kiönteni.

Picikém, picikém,
"nem lehet pihenni,
Huzzák a hangászok,
Még köll azt fizetni.

Picikém, picikém,
Hagy kicsit pihenni,
Kis brüner cipőből
Pirozs vért kiönteni.

Picikém, picikém,
Nem lehet pihenni,
Huzzák a hangászok,
Még köll azt fizetni.

Hangászok, hangászok,
Réggeleig huzzátok,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával,
Sági biró lányával,
Az én kedves rózsámmal.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem látja a lányát.

Verje meg az Isten
Azt az édesapát,
Aki téncora engedi
Egyetlen egy lányát.

Sági biróné lányát
Mozs viszik méghalva,
Más ember lányának
Szép szekrént csinálnak,
Sági biróné lánynak
Szép koporsót csinálnak.
Öt óra, hat óra,
Hajnalt harangoznak,
Sági biró lányára
Szomorú verzet huznak.
Öt óra, hat óra,
Harangoznak hajnalra,
Sági biró lányáját
Mos tészik méghalva.
Még halt már, még halt már,
El izz van temedve,
Tegye meg szegén barna legén
Szenvedül a börtömbe.

"...szeretője volt neki és nem akarták hozzáannyi... ezt a zéneket kicsi koromba hallottam.. ez nagyon régi, nem is mult századi, talán még előbbre valóbb lehet.."

Utána már szinte akaratlanul ontotta ballada-émlékeit, s így énekelt a közismert kontaminációs változatú új stílusú balladáról, Szűcs Mariskáról:

Este van este van,
Be is sötétedett,
Minden hajadon lán
Mos megyen sétálni.
Szegény Szűcs Mariska
Ő is elmént volna,
De ja zég fölötte
Be nem borulá volna.
Beborult, beborult,
Be is sötétedett,
Szegény Szűcs Mariskának
Utolsó este lett.
Lányom, édes lányom,
Mi bajod érkezett

Jertek Jézus hivei, Mária tisztelői,
Zengő éneket mondjunk,
Szívünkben imádkozzunk.

Szívemnek gondolatja,
lelkem is azt kiáltja,
Ha eljön a végóra,
Akkor jó el Szüzanya,
"arold át ez hivedet,
Kik tisztelik nevedet.

-Ez csak ennyi, annyiszor elénkítette velünk az az asszon, hogy!-
Érdekes ez a 6 szótagú strofasserkezet szövegi és dallam szem-
pontjából egyaránt, ami igen régies stílusjegyeket mutat.

Utána nyomban elkezdte énekelni az általunk is sokféle válto-
zatban megjelent "keresés"-motivumú éneket:

Mikor az Ur Jézus ezen a földön járt,
Jeruzsálem városába szállást nem találván,
Bémene egy házhoz, vendégfogadóba,
vendégfogadóba,

Adj Isten jó estét néked kedves uram,
Adhatnál-e szállást a Jézus Krisztusnak,
A Jézus Krisztusnak az ő érdemjér,
Sok szenvedéséjér, sok szenvedéséjér.

Nem adhatok szállást, mer nékem
jönnek majd nagy gazdag vendégim,
És azok belőled nagy csúfot üznének,
nagy csúfot üznének.

Menj el, Péter, menj el, a város végére,
Ott lakik egy özvegy, egy árva.

Veronika asszon, Veronika asszon.

Adj Isten jó estét Veronika, asszon,
Veronika asszon, adhatnál-e szállást
a Jézus Krisztusnak az ő érdemjér.

D.
Soproni Kórus

Szólás szerint
Körülve

Siófok (Nagyatcsanak); Kuti börtön, 1885.

sok szenvedéséjér.

Van énnékem házam, három vetett ágyam,
Lefekhetek Jézus, a legszebbikjébe,
Lefekhetek Jézus a legszebbikjében.

Dicsértessék a JÉZUS Krisztus! - / ez csak ennyi! - /

A szakrális anyagból kifogyhatatlan Kuti néni csodálatra méltó memóriájából tett tanúságot; szinte meghazudtolva magas korát. Gyakran előfordul, hogy egyik ismeret anyag szinte vonzotta másikat, és minden rákérdés nélkül ömlöttek belőle hol az imák, hol az énekek, balladás-szakrális kontaminációs változatok. Az alantit éneket pl. csaknem indulószerű ritmusban énekelte el:

Örvend lölköm, mert ajkimmal szűz Máriát dicsérom,
Meyországnak a kirájnóját dicsőíteti éneköm.
Üdvözlégy Jézus dajkája, üdvözlégy ó szent anya,
Áldott légy és dicsőült légy egeknek királnéja.

Az alábbi éneket viszont igen szép gregorián stílusban énekelte:

Az Ur szivedre szállt, az üllön teveled,
Szálljon szívünkbe is hit, remény, szeretet,
Ki meglátogattad kedves rokonodat,
Látogass minket is, hozd be áldásodat,

⊕ Jépelve.

D. 5

Jézus ki születél rongyos istállóba,
Add, hogy imádhásunk szegén hajlékunkba,
Mária, kit törvént teljesíteni láttunk,
Add, hogy a Törvének mi is hűn szolgáljunk.

Aki szent fiadat templomba kerested,
Kérlek, családod is fiadhoz vezessed.
Véres verejtéke Jézusnak kiárod,
Hun fogja el szegént keserű bűnbánat.

Jézust ostromolták, mivel mi vétkeztünk,
Enged ó Szüzanyám, hogy veled szenvedjünk,
Törviskoronád ^{ér} áldassál Jézusunk,

Add, hogy a mennyek koronához jussunk.

Jézus, kit a kereszten alatt esni láttunk,

Add, hogy annak útján találjon halálunk.

Véres kereszteden szent lelked kiadtad,

A bűnbe meghalni családom ne hagygyad.

Ó, hatalmas Jézus, aki fölámodtál,

Ne hagyj itt kárhozni, kiket megváltottál.

Ki csodateljessen mennybe emelkedtél,

Nyizsd meg azt nekünk is, akikér szenvedtél,

Küld el szent lelkedet, hogy világosodjunk,

Hogy szent sugaránál megvigasztalódjunk.

Ki mennybe fiadhoz feljutál Szüzanya,

Takints irgalommal egedbe mireánk.

Mária, ki hordod égi koronádat,

Vond égő szivedből minden-hű szolgádat.

A különböző búcsújáró helyen megfordult énekesünk arról is beszélt, hogy nem csak énekiróktól, istóriásoktól vásároltak énekesfüzetecskéket, hanem "fráterektől, papnövendékektől, ferencrédek-től, akik min illen szép énekeket árútak ottan". -"ajd így folytatta elbeszélését:"..mikor fájdalmas pénteken, mikor mentünk a búcsúra, a keresztekénél, akkor éneklünk, meg nagypénteken is":

Köszönteni jöttünk szent keresztra,

Látjuk, rajta Jézust, meg van halva,

Alatta Szüzanya nagy zokogva,

Jézus piros vérét csokkolgatja.

Az átkozott Judás hogy eladta,

Harminc ezüstpénzért odaadta,

A gonosz zsidóknak hogy vegyék meg,

A magas keresztre feszítsék meg.

Harminc ezüstpénzre Judás mért szorujtál,

Kedves mesteredtől el miért pártultál,

Ⓣ zepelne

Talán valamiben Jézus vétett néked,
Vagy szóval valaha bántott téged?

Adtak volna inkább Máriának,
Vagy pedig Mária Magdolnának,
Ezer annyit adott volna érte,
Csak ne vitték volna Jézust a keresztre. :/:

Ugyancsak érdemes a megjegyzésre a több, mint 90 éves asszony visszaemlékezése az 1896-os ezredév ünnepre, ahol ő mondta az alanti strófákat;

"1896-ba vót Magyarországnak a fennállásának az emlékezete ünnepe. Ki volt Árpád?"

Fejedelmi ember volt Árpád e tájba,
Árpád Álmos fia Üvek unokája,
De tudjátok-e ti jámbor atyafiak,
ki vót a vitéztek? akit Árpádnak hívtanak?
Márátam, mikor e nevet halljátok,
Mintha a templomba oltár előtt volnátok,
Emeljétek meg kalapjaitokat,
Mert köszönhetitek neki hazátokat.
Magyarország szép föld, meg kell vallanotok,
A jó Isten árá mint tizannyi áldást adott,
Mint amit illetve. Annyi az áldás; hogyan fér belé!
Ahol ez a tejjel-mézzel foló dus Kánaánt
Ahol a saját tereh dönti a gabonát,
Hol tüzzel, mézzel van tele a szöllő gerezdje,
E szép országot a nagy Árpád szerezte.
Ringó bölcsöm fáját magyar föld teremte,
Koporsómvá is magyar föld növelje.

Ézt versőtem én akkor, mikor a mise vót-

Ugyancsak múlt század végén iskolai könyvből tanult hunokról szóló egykori "leckéjét" vízfolyásszerűen monda el:

"Egy verszet tudok abbul is csak"-

A hunok Barlombér vezérlet alatt Krisztus születése után 375. esztendőbe jöttek ki Ázsiából. Elfoglalták ezen földet, amellet most mink lakunk. legnevezetesebb királuk volt Atilla, Atilla, akit a nép az Isten ostorának nevezett. Atilla csat azokhol volt kegyetlen, akik ellene fegyvert fogtak. De Atilla halála után

három fi egymás között, Edv rd, Ignond, Dengerite, egymás közt nem tudtak békében megosztózni, egymás ellen fegyvert fogtak, háborura keltek. A szomszéd népek ezt megtudván a hunokat megverték és az országbul kikergették"- "vót nekem egy magyar nyelvten-könvem és abbul tanutam..betéve köllött tudni"-

A történeti témavonzás asszociativitásának lehetünk tanúi azon-nyomban. Amikor elmondta a hun témát, utána nyomban eszébe jutott egy katonanóta:

Kivirágzott már a gabona,
Most legszebb anémet katona,
Fegyverébe öltözik,
Háboruba költözik,
Magyarországér veszekedik.

Elment Tóti Lengyelországba,
Maj visszajön Szent György napjára,
Meghozza a koronát,
Magyarok szabadságát,
Leüzi a német katonát.

Fut ~~a~~ német, reterál,
Komáromig meg sem áll,
Komáromba kovártélt csinál.

-...akkor hallottuk ott a kukoricafosztóba zet a nótát...még lán vótam, talán 17-18 éves lehettem-

E szokásalkalom viszont jó apropóul szolgált arra, hogy elmondassam vele a Sági biróné balladáját, amiről így vélekedett: "azt mostanég ahogy énekelik, azt nem széepn énekezik, nem bizon, nem a valóság, amit énekölik; ki, piros csizmát adja hozzá, ki mindent.."

Aggyon Isten jó jestét,
Sági biróné jasszon,
Itthun van-e a lánya,
Az én kedves galambom.

Itthol van, itthol van,
Az első szobába,
Jóizünen alszik a
Paplanyos ágyába.

Menyjen be, költse föl,
Jőjjön el a bálba,
Zöld selömszoknyáját
Kösse a derekára.
Kis brüner cipőjét
Huzza ja lábára,

Tiz aranyürüjét
Huzza a zujjára.

Sági biróné lánya
El is ment a bálba,
Csak tizenkét hangász üll
Az egyik sarkába.

Hangászok, hangászok,
Hangossan huzzátok,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával,
Sági biró lányával,
Az én kedves rózsámmal.

Picikém, picikém,
Hagy egy kicsit pihenni,
Kis brüner cipőből
Pirozs vért kiönteni.

Picikém, picikém,
"nem lehet pihenni,
Huzzák a hangászok,
Meg köll azt fizetni.

Picikém, picikém,
Hagy kicsit pihenni,
Kis brüner cipőből
Pirozs vért kiönteni.

Picikém, picikém,
Nem lehet pihenni,
Huzzák a hangászok,
Meg köll azt fizetni.

Hangászok, hangászok,
Reggeleig huzzátok,
Mos mulatok kedvemre
Sági biró lányával,
Sági biró lányával,
Az én kedves rózsámmal.

Verje meg az Isten
Azt az édesanyát,
Ki estétől reggelig
Nem látja a lányát.

Verje meg az Isten
Azt az édesapát,
Aki táncra engedi
Egyetlen egy lányát.

Sági biróné lányát
Mozs viszik meghalva,
Más ember lányának
Szép szekrént csinálnak,
Sági biróné lánynak
Szép koporsót csinálnak.

Öt óra, hat óra,
Hajnalt harangoznak,
Sági biró lányára
Szomorú verzset huznak.

Öt óra, hat óra,
Harangoznak hajnalra,
Sági biró lányáját
Mos teszik meghalva.
Meghalt már, meghalt már,
El is van temedve,
Tegnap szegén barna legén
Szenvedöl a börtömbe.

"...szeretője volt neki és nem akarták hozzáannyi... ezt a zéneket kicsi koromba hallottam.. ez nagyon régi, nem is mult századi, talán még előbbre valóbb lehet.."

Utána már szinte akaratlanul ontotta ballada-émlékeit, s így énekelt a közismert kontaminációs változatú új stílusú balladáról, Szücs Mariskáról:

Este van este van,
Be is sötétedett,
Minden hajdon lán
Mos megyen sétálni.
Szegény Szücs Mariska
Ő is elment volna,
De ja zég fölötte
Be nem borulá volna.
Beborult, beborult,
Be is sötétedett,
Szegény Szücs Mariskának
Utolsó este lett.

Lányom, édes lányom,
Mi bajod érkezett

Talán a vacsora
"emigen jól esett.
" Ne, itt egy pohár bor,
Igyad ki belülle,
Szomorú szivedet
Vigasztald meg vele.

Nem iszom, nem iszom,
Egy csöppöt sem iszom,
Csak a lánságomért
Fáj a szívem nagyon.

Lányom, édeslányom,
Mi bajod érkezett,
A szoknyád eleje,
Hogyan rövidre lett.

Szabó nem jó szabta,
Varró nem jó varrta,
Verje meg az Isten,
Aki elrontotta.

Egerszegi utca
Le van flaszterozva,
Szegény Szücs Mariskát
Viszik végig rajta.

Szólnak a harangok,
Sirnak az angyalok,
Szegény Szücs Mariskát
Letették a sirba.

Ez után a Pápainé típusú
balladát, majd Szabó Vilma
esetét mondotta el, nem is
egy, hanem kétféle dallamra
is. Külön élmény volt látni
és hallani ennek a halálkü-
zelben lévő öregasszonynak
me_fiatalodását, szemeragyo-
gását, akit átszellemitett
a múltból való merités gon-
dolata és az a tudat, feléme-
rés, hogy valaki értékeli az
ő ismeretanyagát, aminek érté-
kéről magának semmi fogalma
nem volt annakelőtte, s most

egyszerre csak, mintegy vállava az
istóriáá szerepét, énekelt-danolt-
közült-improvizált; megelevenedve,
megelevenítve saját egykori magát
és korának ifjúságát; a múlt század
végének lantosa-regese lett egyszeri-
be, akinek tudatterébe tömegesen tolt
minden, ami az életét jelentette szak-
rális és profán vonatkozásban egyaránt.
Nem lehtett nem hagyni beszélni-mesélni,
énekelni, imádkozni, istóriázni, hiszen
abban a minutában ő mindez volt egy-
szerre: amúlt századból máig szakadt
életdarab.-Hallagassuk újra a század-
forduló táján tanult közismert énekét
Szabó Vilmaról:

Szabó Vilma kiment az erdőbe,
Leborult a cserfa levelére,
Egyet-kettőt kiáltottam néki,
Kej föl Vilma, mer meglát valaki.
Szabó Vilma nem vette tréfára,
Beballag az alföldi csárdába,
Szépen kérem csaplárosné lányát,
Kifizetek két liter bor árát.

Két liter bort meg sem is ihatta,
Kilenc zsandár az ajtót rászarta,
Valld ki Vilma minden bűneidet,
Hová tetted három gyermekedet.
Kettőt tettem Tisza fenekére,
Harmadikar rózsafa tövébe.

Negyediknek gyilkossa babám mozs vagyok
Látod-e, hogy örökös rab vagyok.
Szabó Vilmat kilenc zsandár kíséri,
Szeretője az ablakról nézi,
Nem nézz babám jászos életemet,
Mind teérted szenvedem ezeket.

Szabó Vilma fáj-e még a szived,
Hogy eltetted a négy gyermekedet,
De nagyon fáj, talán meg is ^{kapad,} ~~kapad,~~ ^{hásad,}
Három évig zörgetem a vasat.

① Az öre

Egy híre támadt annak, hogy Nagyszakácsiba a Szűzanya megjelent két kis libapásztor-lánynak, nagy fényességbe, mert nagy fényesség támadott. És erre nagy híre lett annak, hogy az nagy bucsújáró hely lesz. De ezt eltiltották, mert nem hitték bizonyosnak. Nem lett hibátlan és nem lett megtarva. És sokan jelentkeztek ott. - Mink kérdeztük ott az embereket, hogy mennyi való igaz ebből. Azok mondták, hogy tényleg nagy fényesség volt 1924-be. Én kétszer is odavótam. És vót aki látta a Szűzanyát, az elesett és kiabált, aki látta a Szűzanyát. Ő az azt mondta, hogy őt két hétre temetik. És rá két hétre tényleg meghalt. ... Én me láttam, de utána átomba mindig láttam a Szűzanyát, rózsafüzér a kezében vót, kék szalag a a derekán. ... én már ennél többet má nem is kívánok látni. ... a házbellek aztonták, hogy csütörtökön három órakor nagy fényesség támadt, s a két libapásztorlány látta, de ők is látták a fényességet, mondták a 94 éves Kuti Józsefné /1885/ Siófokon.

Íme, egy vélemény a sok közül, amire a 94 éves asszony még jól emlékezett. Egybehangóan az volt a vélemény, -lánya közbeszólása szerint is-, hogy a két kislány bizonyosan látta a fényességben a Szűzanyát és még néhányan. - Ezek a nem kanonizált Mária-jelenések azonban a csodás élményeken nevelődő öregek, de más hívő korosztálybélieliek számára is megújító, várakozó vonzalmat jelentettek; a csodás hitélmény igényének korunkban való felbukkanása egyesek számára a csodavárást, a Mária-kultusz megújulását, az újabb kegyhelytiszteletet jelentette. Voltak, akiket a hitbéli jószándék vitt Szakácsiba, akadtak olyanok, akiket a pusztai kíváncsiság, vagy éppen a lélektelen megszokás. A kegyhelyé való nyilvánítás elvárását, az új csodatevést stb. minden bizonyossal tápláltam a minden jelenségre gyorsan reagáló istóriások, énekszerzők, amelyek szerzeményeiből közlünk példát is.

8
Külön személyi monográfiát érdemelt volna Kuti néni. Életében mindig beteges volt, törékeny testben erős lélek és hit, amiről úgy nyilatkozott, hogy "nyavaláiban mindig magtartotta őt a kegyelem, a hit és az imádság". Furcsa keveréke volt ez a törékeny asszony a sanyarúságnak és mégis vidámnak tetsző élet-szeretetnek, a hitnek és az életben való koegzisztenciának. Most egyszerre együtt élt benne mindaz, amit az élet, a világ benyomásai benne hagytak. Nem is néprajzi gyűjtésnek fogtam már föl együttlétünket, hanem hagytam magam ragattatni magával, hogy részese lehessen az ő rendszertelennek látszó szárnyalásainak, osztózhassam életérzésének minden szépségében.

Közben elmondott minden egyebet, ami eszébe jutott, s így tört rá a Nagyszakácsiban történt legendára, búcsú-történetre.

9
Néni
"Egy hire támadt annak, hogy Nagyszakácsiba a Szüzanya megjelent két kis libapásztor-lánknak nagy fényességbe. Nagy fényesség támadott és nagy hír lett annak, hogy az bucsujáróhel lesz, de betiltották, mer nem hitték bizonyosnak; a papság. Nem lett hivatalosan megtartva. Sokan jelentkeztek ott. Mink kérdeztünk embereket, hogy mennyi való igaz ebből. Aztonták, hogy ténleg nagy fényesség volt abba sötétsége, ez 24-be vót. Én kétszer is od vótam, s vót aki látta a Szüzanyát. "átam hogy az elesett, aki látta a Szüzanyát és kiabált mindenfélét, hogy őt mához két hétre temetik, mondta ahogy hömbölgött a porba. Rá két hétre ténleg meg is hátt... Mi fekiúdtün egy fészerbe... én a lordesi Szüzanyát láttam, rózsfaüzér a kezébe vót, kék szalag a derekán; ennél többet én má nem kíványok látni, én ezt láttam álmomba... és szokok ám ámonnyi sok szépeket... A két libapásztorlánka látta ezt a fényességet... meg aki még meglátta, az ki is beszét mindenfélét, nem vót az beteg... Szita Mariska, ennek a lánya vót az... Nem engedélezték, nem a helyi pap, a fölsőbbség vót ebbe..."

A történet után máshol közölt búcsúsénekeket és temetési-virrasztási énekeket énekelt